
Spirits of Spring
Songs and Sonatas for Fortepiano and Violin
Annemarie Åström, violin
Anna Kuvaja, fortepiano

Taustaa ja periodisoittimia

Olemme esittäneet vuosien mittaan monenlaista ohjelmistoa viululle ja pianolle. Vähitellen kypsyi ajatus levyttää lämminhenkinen albumillinen valistuksen ja romantiikan ajan kamarimusiikkia, pohjoismaisella tuulahduksella. Levyn nimi “Spirits of Spring” tulee raidan 8 Frühlingslied tekstistä, sen osasta Frühlingsgeister – kevään henget.

Soitamme kaikki kappaleet levyllä periodisoittimilla. Mozartin ja Krausin sonaateissa soitan itse omistamallani Walter-replicalla vuodelta 1795. Saksalainen Anton Walter (1752–1826) edisti huomattavasti wieniläistä pianonrakennusta, ja esimerkiksi W. A. Mozart omisti hänen rakentamansa 5-oktaavisen soittimen vuodesta 1782 alkaen.

Fortepianossa on paljon luonnonmateriaalia, kuten täysin puinen kaiku-koppa ja nahkaiset vasarat. Kielet ovat suorassa ja kaksi pedaalia ovat polvilla käytettävät. Oikea pedaali vapauttaa sammuttajat, niin kuin modernissa flyygelissäkin, ja vasen pedaali tuo vasaran ja kielen väliin huovan, jolla saa aikaan samettisen pehmeän äänen. Kosketus on paljon kevyempi kuin modernissa flyygelissä. Koskettimet muistuttavat ebenpuuta ja norsunluuta. Jokainen rekisteri soi luonnollisesti omalla värillään.

Mendelssohnin sisarusten teokset ja Gaden sonaatin soitan Nya Paviljongenin omistamalla alkuperäisellä Érard-fortepianolla (1862). Ranskalainen Sébastien Érard (1752–1831) perusti pianon- ja harpun-rakennusfirman vuonna 1777 Pariisiin, ja hänestä tulikin musiikkielämän tärkeimpiä soitinrakentajia. Levyllä kuultavaa fortepianoa on kehitetty

soittimena niin, että siinä on isompi ja resonoivampi sointi kuin aikaisemmissa, sekä englantilaisille ja ranskalaisille pianoille tyypillinen jälkikaiku. Kaikukopassa on käytetty rautaosia ja kaksi pedaalia ovat nyt jaloilla käytettävät, joista vasen pedaali on modernin mukaisesti una corda.

Viritystasoksi valitsimme aikakauden mukaisesti A1=430 ja viritys-järjestelmiä on kaksi: Young Vallotti (Mozart ja Kraus) sekä tasavire (Hensel, Mendelssohn ja Gade).

Kun soitamme periodisoittimilla kamarimusiikkia, balansointi soittimien välillä on luonnollista ja suorastaan helppoa. Ei synny soolosoittajan ja säestäjän vasta-asetelmaa. Soittimet voivat soida omanlaisinaan, ja niistä voi saada esiin sekä intiimejä korvia kutkuttavia sävyjä, että rouheita ja juurevia klangeja.

Levyllä olevissa eri teoksissa jo itse notaatio in kehittynyt huimasti vuosikymmeneltä toiselle. Mozartilla nuotinkirjoitus on paikoitellen varsin pelkistettyä, jolloin tulkinnassa nousee esille muusikon vastuu ja hyvä maku. Krausin sonaatista löysimme monta eri alkuperäistekstiä, ja levyllä kuultava detaljoitu versio on oma näkemyksemme eri versioista. Huomionarvoisia ovat pienet improvisaatiot korukuvioin. Gadella ja Mendelssohnien sisaruksilla notaatio on jo paljon enemmän uloskirjoitettua. Näitä tulkintoja tehdessämme tutkimme myös teoksien eri editioita.

- Anna Kuvaja

Minua on aina kiehtonut tavoittaa säveltäjän sointi-ihanne mahdollisimman tarkasti kaikissa työstämissäni teoksissa. Minua kiinnostaa, miltä säveltäjä on kuvitellut teoksen kuulostavan juuri niillä soittimilla ja varustuksilla, joita siihen aikaan oli käytettävissä. On myös mielenkiintoista yrittää ymmärtää minkälaisissa tilaisuuksissa ja ympäristöissä teoksia on esitetty. Soitan levyn kaikki teokset omalla vanhalla italialaisella viulullani, jonka pohja on vuodelta 1678. Kansi on mennyt myöhemmin rikki ja se on korjattu 1700-luvulla. Levyllä viulussa on suolikielet ja käytän kahta eri jousta. Mozartin ja Krausin teoksissa soitan lyhyemmällä ja kevyemmällä klassismin ajan jousella ja Mendelssohnin ja Gaden teoksissa jousella, joka on 1900-luvun alkupuolelta.

Käytämme eri aikakauden teoksissa myös kahta eri viritysjärjestelmää, jotta pääsisimme mahdollisimman lähelle autenttista kuulokuvaa. Koen periodisoittimilla ja suolikielillä soittamisen herkemmäksi ja monivivahteikkaammaksi kuin metallikielillä. Jousen vauhdin tulee olla hitaampi ja vibraton käytön herkempää. Kuulokuva on rapea ja raikas – pienetkin detaljit kuuluvat sointimassan läpi.

- Annemarie Åström



Krausin ja Mozartin sonaateista

Ruotsin kuningas Kustaa III kutsui saksalaisen Joseph Martin Krausin (1756–1792) Tukholman hoviin vuonna 1778 elähdyttämään Ruotsin kulttuurielämää. Joseph Haydnin kerrotaan kutsuneen Krausia yhdeksi tuntemistaan neroista ja Krausia kutsuttiinkin aikanaan Ruotsin Mozartiksi. Merkillepantavaa on, että Krausilla ja Mozartilla on lähes samat elin- ja kuolinvuodet, ja molemmille ooppera oli tärkeä sävellysmuoto. Krausilla on valtava sävellystuotanto, joka sisältää oopperoiden lisäksi sinfonioita, kamarimusiikkia ja vokaalimusiikkia.

Kraus sävelsi jopa viisi sonaattia klaveerille ja viululle, joista soitamme levyllämme taiturillisen ja pirteän D-duurisonaatin VB 159. Sävellyksen ajankohdasta ei ole tarkkaa tietoa, mutta mitä luultavimmin se oli vuonna 1778, kun Kraus asui ensimmäistä vuotta Ruotsissa. Sonaatti on perinteisesti kolmiosainen, mutta ensimmäinen osa ei ole sonaattimuotoinen, vaan se on fantasianomainen.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) sävelsi sonaatin G-duuri KV 379 Wienissä 7.4.1781 klo 23–24. Tämä harvinaisen tarkka sävellyksen syntymisaika löytyy Leopoldin ja Amadén kirjeenvaihdosta. Teos sai kantaesityksensä seuraavana päivänä 8.4. kamarimusiikkikonsertissa Wienissä Salzburgin arkkipiispan ollessa kaupungissa vierailulla. Mozart itse soitti pianoosuuden ja Antonio Brunetti säesti viululla. Valitsimme levylle tämän Mozartin sonaatin, koska siinä on syvyyttä, kauneutta, myrskyisää draamaa ja leikkisyyttä, sekä yllätyksellisyyttä.

Mendelssohnin sisarukset

Adagio E-duuri H72 (1823) on Fanny Henselin (1805–1847) ainoa säilynyt sävellys viululle ja pianolle. Hän kirjoitti sen 17-vuotiaana, ja se on tyyliltään lyyristä ja ilmaisurikasta varhaisromantiikkaa. Fanny sävelsi myös toisen teoksen viululle ja pianolle vuonna 1841, mutta sen materiaali on valitettavasti kadonnut. Fanny Henselin musiikkia leimaa usein “Lied ohne Worte” -tyyli (sanaton laulu), jossa piano ja viulu käyvät laulullista vuoropuhelua.

Vaikka Fannyn sanotaan olleen vähintäänkin yhtä lahjakas kuin veljensä Felix, monet hänen teoksistaan jäivät hänen elinaikanaan julkaisematta yhteiskunnallisten paineiden ja perhepiirin rajoitusten vuoksi. Osa hänen lauluistaan julkaistiinkin Felixin nimellä.

Felix Mendelssohn (1809–1847) oli musiikin ihmelapsi – hänellä oli jo lapsena kehittynyt erinomaisia musiikillisia taitoja soittamisessa, prima vistassa ja sävellyksessä.

Ensimmäinen yhteinen konserttimme oli Mendelssohnin kaksois-konsertto d-molli, jonka Felix sävelsi vain 14-vuotiaana. Siksi oli herttaista jatkaa musiikillista matkaamme omilla sovituksillamme Mendelssohnin lauluista.

Lauluista

Suleika
“Ah, länsituuli, miten kadehdinkaan kosteita siipiäsi”

Suleika on naisen etunimi, jolla on useita merkityksiä ja taustoja.
Se on arabialaista alkuperää ja juontuu sanasta *suluk*, mikä tarkoittaa hurskautta, kaunotarta tai viettelijätärtä. Suleika esiintyy usein itämaisessa kirjallisuudessa ja runoudessa. Muun muassa Goethe käytti sitä teoksessaan *Länsi-itämainen divaani*. Laulussa henkilö haluaisi olla kuin länsituuli, joka vie hänet kaipaamansa rakastetun luo.

Frühlingslied (Kevätlaulu)
“Raikuvassa piirileikissä kajahtaa kevättunnelma”

Kevätlaulussa luonto herää henkiin ja tunnelma on onnellinen ja energinen. Meille melodia tuo mieleen voimakkaasti Mendelssohnin Italialaisen sinfonian vuodelta 1831. Felix oli ihastunut Italian kauneuteen, aurinkoon ja iloiseen elämään Rooman ja Napolin matkallaan samana vuonna.

Suleikan ja Kevätlaulun sovitukset ovat Mendelssohnin 6 laulun sarjasta op. 34 vuosilta 1834–1837.

Scheidend (Lähtien)
“Miten helposti liikkuukaan joki, miten rauhallisesti se kantaa venettä!”

Lähtien on yksi lempiteoksistamme tällä levyllä. Se on kaikessa yksinkertaisuudessaan todella kaunis ja koskettava muistelma nuoruudesta veneen kyydissä joella. Tämän laulun sovitus on Mendelssohnin 12 laulun sarjasta op. 9 vuosilta 1827–1830.

Niels Wilhem Gaden pohjoismainen musiikki ja innoitus Leipzigissa

N. W. Gade (1817–1890) oli tunnetuin säveltäjä Tanskassa ennen Carl Nielsenin (1865–1931) suosiota. Gade oli myös taitava viulisti. Gade oli vasta 23-vuotias, kun hän saavutti mainetta esikoisteoksellaan Echoes of Ossian, jolla hän voitti ensimmäisen palkinnon Kööpenhaminan musiikkiyhdistyksen järjestämässä kilpailussa. Hänen maineensa levisi pian Tanskan rajojen ulkopuolelle Saksaan, jossa Felix Mendelssohn otti teoksen esitettäväksi, ja johti sitä suurella menestyksellä Gewandhausorkesterin konserteissa Leipzigissa. Yleisö suhtautui teokseen innostuneesti, ja sen herättämät mielikuvat muinaisista pohjoismaisista taruista teki suuren vaikutuksen.

Gade toimi monta vuotta viulistina ja kapellimestarina Gewandhaus-orkesterissa Leipzigissa, ensin Mendelssohnin apulaiskapellimestarina vuosina 1843–1847 ja Mendelssohnn kuoltua pääkapellimestarina vuosina 1847–1848. Merkittävää on, että Gade johti Mendelssohnin sittemmin erittäin kuuluisaksi tulleen viulukonserton e-molli op. 64 kantaesityksen Leipzigissa vuonna 1845. Huippusäveltäjien yhteys oli ilmeinen, ja Mendelssohn kutsuikin Gadea “todelliseksi mestariksi, jolla on pohjoisen raikas voima”.

Gaden musiikissa voi selvästi kuulla vaikutteita saksalaisesta musiikista, mutta siinä on aistittavissa myös iloisia ja juhlallisia tunnelmia – tanskalaisen samppanjagalopin tyyliin. Gaden sävellystyyli pysyi pitkälti saman henkisenä koko hänen elämänsä ajan, mutta hänen myöhäisemmässä

tuotannossaan vaikutteet yhtenäistyivät: Mendelssohnin klassinen kirkkaus, Schumannin runollinen herkkyys ja pohjoismainen melodinen luonne. Gade oli aikansa kansainvälisesti tunnetuin pohjoismainen säveltäjä, mutta myös ensimmäinen, joka edusti tietoisesti tanskalaista kansallisromanttista musiikkia.

Gaden toinen sonaatti viululle ja pianolle d-molli op. 21 on sävelletty Leipzigissa vietettyjen vuosien jälkeen vuonna 1849. Se on kaikkein soitetuin hänen kolmesta sonaatistaan viululle ja pianolle. Gade omisti sonaatin Robert Schumannille (1810–1856). Säveltäjät olivat toisilleen läheisiä, ja Schumann kunnioitti suuresti Gadea sävelten luojana. Sonaatin ensimmäinen osa on myrskyisän lempeä. Toisen osan pääteema keinuu kauniisti kahteen ja se saa rinnalleen vilkkaan ja säkättävän Allegro vivacen. Viimeinen osa alkaa melodialla joka muistuttaa täydellisesti Cécar Franckin (1822–1890) kuuluisaa sonaattia viululle ja pianolle A-duuri, joka toki on myöhäisempi teos kuin Gaden sonaatti. Finaali on täyteläisen sointuva, ja koko sonaatti on kummallekin soittajalle virtuoosinen ja muhkea kaikkine romanttisine äänineen.

- Anna Kuvaja & Annemarie Åström



ANNA KUVAJA tunnetaan monipuolisena taiteilijana niin solistina, kamarimuusikkona kuin orkesterisoittajanakin. Hän on aktiivinen forte-pianisti. Toisaalta häntä voi kuulla myös suvereenina nykymusiikin tulkkina – hän on esiintynyt mm. Avanti!:n ja Radion sinfoniaorkesterin riveissä. Kuvaja on konsertoinut sekä Suomessa että ulkomailla, tehnyt useita kantanauhoja YLE:lle ja esiintynyt monilla festivaaleilla, kuten Mäntän musiikkijuhlat, Kuhmon kamarimusiikki, Vantaan BRQ-festivaali ja Hiljaisuus-festivaali. Kuvaja toimii taideopettajana Sibelius-Akatemiassa, jossa hän myös opettaa 1750–1850 -lukujen esityskäytäntöjä.

Kuvaja aloitti pianonsoitonopintonsa Kuhmossa ja siirtyi 16-vuotiaana Espoon musiikkiopistoon Katarina Nummi-Kuisman oppilaaksi. Sen jälkeen seurasivat ammattiopinnot Sibelius-Akatemiassa, jossa hänen opettajiaan olivat Tuija Hakkila ja Liisa Pohjola. Opintoja syvensivät useat mestari-kurssit, vaihto-opiskelu Pariisin konservatoriossa Henri Bardan johdolla sekä työharjoittelu Zürichin oopperan orkesteriakatemiassa.

Anna Kuvaja on julkaissut neljä levyä Alba Recordsille. Soololevy ”Fluvial” (2016) sai viisi tähteä BBC Music Magazine -lehdessä. ”Soiréestücke” (2022) klarinetisti Lauri Sallisen kanssa, ”Bowen & Clarke Sonatas for viola and piano” (2024) Hanna Hohdin kanssa ja ”Paripeli” (2025) sellisti Alexander Gebertin kanssa kertovat Kuvajan monipuolisesta kiinnostuksesta kamari-musiikkiin. Anna soittaa myös Grammy- ja Emma-palkitulla levyllä: Saariaho Reconnaissance (BIS 2023).

www.annakuvaja.info

ANNEMARIE ÅSTRÖM on monipuolinen viulisti, joka toimii aktiivisesti solistina, kamarimuusikkona eri kokoonpanoissa, orkesterimuusikkona ja opettajana. Annemarie on opiskellut Sibelius-Akatemiassa, Göteborgissa, Kööpenhaminassa ja Kölnissä. Hänen tärkeimpiä opettajia ovat olleet viulisti-kapellimestari John Storgårds, prof. Tuomas Haapanen, prof. Milan Vitek, prof. Mihaela Martin sekä prof. Kaija Saarikettu. Annemariella on loppututkinnot sekä Göteborgin musiikkikorkeakoulusta (myös solisti-diplomi), että Tanskan Kuninkaallisesta Konservatoriosta. Vuonna 2016 Annemarie valmistui musiikin tohtoriksi Sibelius-Akatemiasta. Jatkotutkinnon konserttisarja käsitteli pohjoismaista viulumusiikkia vuosilta 1826–2014.

Vuosina 2002–2006 Annemariella oli virka Helsingborgin Sinfonia-orkesterissa Ruotsissa 2. viulun äänenjohtajana. Hän on myös toiminut 1. konserttimestarina mm. Orkester Nordenissa. Annemarie toimii Wegelius Kamarijousien taiteellisena johtajana ja on Suomalaisen kamariorkesterin jäsen.

Annemarie on julkaissut neljä levyä: Nordic Violin Music (2011 Alba Records), Brahms (2012 New Classical Adventure), Finnish Violin Music (2017 Alba Records) ja Chamber Music by Harri Wessman (2022 Alba Records). Ne ovat herättäneet huomiota ja saaneet ylistäviä arvioita.

www.annemarieastrom.fi

Duo Åström & Kuvaja

Annemarie ja Anna ovat esiintyneet duona Suomessa ja ulkomailla. He soittivat Wegelius Kamarijousten solisteina vuonna 2018 esittäen Mendelssohnin kaksoiskonserton. Vuonna 2021 he esiintyivät Villa Lanten konserttisarjassa Roomassa ja vuonna 2023 Thomas Mann -festivaalilla Nidassa, Liettuassa. Vuonna 2020 he edustivat Sibelius-Akatemian konserttisarjassa. Vuonna 2025 duolla oli debyytti PianoEspoo-festivaalilla.

Background and period instruments

Over the years, we have compiled a repertoire for violin and piano, and gradually the idea arose to record a warm-hearted album of chamber music from the Enlightenment and Romantic periods with a Nordic touch. The album's title, "Spirits of Spring," comes from the poem set in the original song featured as an arrangement on track 8, "Frühlingslied": Frühlingsgeister.

On this recording, we play period instruments. In the Mozart and Kraus sonatas, I play Michael Walker's replica of a 1795 Walter. German-born Anton Walter (1752–1826) made significant contributions to Viennese piano building, and from 1782 Mozart owned a 5-octave instrument built by him. The fortepiano includes many natural materials, such as a fully wooden sound-board and leather hammers. The strings are strung straight, and the two pedals are operated by knee levers. The right lever releases the dampers, just as in a modern grand piano, and the left lever inserts a felt pad between the hammer and the string, producing a velvety soft sound. The touch is much lighter than on a modern grand piano, and originally the keys were made of ebony and ivory. Each register naturally resonates with its own distinct tone.

I perform the works by the Mendelssohn siblings and Gade's sonata on an original Érard pianoforte (1862) owned by the New Pavilion in Kauniainen, Finland. The Frenchman Sébastien Érard (1752–1831) founded a piano and harp manufacturing company in Paris in 1777, and he went on to become one of the most important makers of musical instruments.

Compared with the Walter fortepiano, the pianoforte heard on this recording has been modified to produce a larger, more resonant sound, as well as the

sustain characteristic of English and French pianos. Iron parts have been incorporated into the soundboard, and the two pedals are now located at the base of the instrument, with the left pedal serving as an una corda in the modern style.

The tuning on our album is A=430Hz, in keeping with the era, and we use two different tuning systems: Young-Vallotti (Mozart and Kraus) and equal temperament (Hensel, Mendelssohn, and Gade).

When we play chamber music on period instruments, achieving balance among the instruments feels easy and natural. There is no competition between soloist and accompanist. The instruments can sound true to themselves, and they can produce both intimate, ear-pleasing tones and rough, earthy sounds.

In the various works on the album, the notation itself evolves dramatically from one decade to the next. Mozart's musical notation is quite sparse in places, which places the performer's responsibility and good taste in the spotlight. We found several different original scores for Kraus' sonata, and the version heard on this recording is our own interpretation of the various versions. We include small improvisations and ornamentation. In the works of Gade and the Mendelssohn siblings, the music is more fully written out. For these interpretations, we also examined different editions of the works.

- Anna Kuvaja

I have always been fascinated by the challenge of getting as close as possible to the composer's ideal sound in every piece I work on. I am interested in how the composer imagined the piece would sound using the specific instruments and equipment available at the time. It is also interesting to try to understand the kinds of occasions and environments in which the works were performed. I play all the pieces on this album on my own old Italian violin, the back of which dates from 1678. For the works by Mozart and Kraus, I play with a shorter, lighter Classical-era bow, and for works by Mendelssohn and Gade, I use a bow from the early 20th century.

We also use two different tuning systems for the works from different eras to get as close as possible to the authentic sound. I find playing on period instruments with gut strings to be more sensitive and nuanced. The bow speed should be slower, and the use of vibrato more subtle. In my opinion, the sound is wonderfully crisp and fresh – even the smallest of details come through.

- Annemarie Åström



Sonatas by Kraus and Mozart

King Gustav III of Sweden invited the German composer Joseph Martin Kraus (1756–1792) to the Stockholm court in 1778 to revitalize Swedish cultural life. Joseph Haydn is said to have called Kraus a genius. Kraus was indeed dubbed the Mozart of Sweden. It is noteworthy that Kraus and Mozart were born in the same year and died just one year apart, and that opera was an important compositional form for both of them. Kraus has a vast body of work that includes not only operas but also symphonies, chamber music, and vocal music.

Kraus composed five sonatas for harpsichord and violin, of which we perform the virtuosic and lively Sonata in D major, VB 159. There is no precise information regarding the date of composition, but it was most likely written in 1778, during Kraus's first year in Sweden. As tradition dictates, the sonata is in three movements, but the first movement is not in sonata form; rather, it is a fantasia.

Wolfgang Amadeus Mozart (1756–1791) composed the Sonata in G major, K. 379, in Vienna on April 7, 1781, between 11pm and midnight. The exact date of the work's creation is recorded in the correspondence between the composer and his father Leopold. The sonata received its premiere the following day, 8th April, at a chamber music concert in Vienna given in conjunction with a visit to the city by the Archbishop of Salzburg. Mozart himself played the piano part, and Antonio Brunetti accompanied on the violin. We chose this Mozart sonata for our album because it possesses depth, beauty, stormy drama, playfulness, and an element of surprise.

The Mendelssohn siblings

The Adagio in E major H. 72 (1823) is the only surviving composition for violin and piano by Fanny Hensel (née Mendelssohn, 1805–1847). She wrote it at the age of 17, and it is a lyrical and expressive piece in the early Romantic style. Fanny also composed another piece for violin and piano in 1841, but unfortunately the score has been lost. Fanny Hensel's music is often characterised by the "Lied ohne Worte" style (song without words), in which the piano and violin engage in a lyrical dialogue. Although Fanny is said to have been at least as talented as her brother Felix, many of her works remained unpublished during her lifetime due to social pressures and restrictions imposed by her family. Some of her songs were even published under Felix's name.

Felix Mendelssohn (1809–1847) was a musical prodigy: already as a child, he developed exceptional skills both in performance and composition. Our own arrangements of Mendelssohn's songs featured here mark the continuation of a journey that we started with our first concert together, in which we performed Mendelssohn's Double Concerto in D minor, which Felix composed when he was just 14 years old.

About the songs

Suleika
“Ah, west wind, how I envy your damp wings”

Suleika is a female given name with multiple meanings. It is of Arabic origin and derives from the word suluk, which can refer to piety or beauty but also to a seductress. Suleika frequently appears in Oriental literature and poetry. Goethe, among others, used it in his work “The West-Eastern Divan”. In the poem, the speaker wishes to be like the west wind that carries him to his beloved.

Frühlingslied (Spring Song)
“In the ringing circle, the spirit of spring resounds”

In “Spring Song,” nature comes to life and the mood is joyful and energetic. For us, the melody strongly evokes Mendelssohn’s “Italian Symphony” of 1831. Felix had fallen in love with Italy’s beauty, sunshine, and joyful way of life during his travels through Rome and Naples that year.

“Suleika” and “Spring Song” are from Mendelssohn’s cycle of six songs op. 34, composed between 1834 and 1837.

Scheidend (Departing)
“How easily the river flows, how calmly it carries the boat!”

“Departing” is one of our favorite pieces on this album. In all its simplicity, it is a beautiful and touching reminiscence of youth, observed in a scene of a boat on a river. This song is from Mendelssohn’s collection of twelve songs op. 9, dating from 1827–1830.

Niels Wilhelm Gade: Nordic music and inspiration from Leipzig

Niels Wilhelm Gade (1817–1890) was the most famous composer in Denmark before Carl Nielsen (1865–1931) rose to prominence. Gade was also a skilled violinist. Gade was only 23 years old when he achieved fame with his debut work, Echoes of Ossian, which won first prize in a competition organized by the Copenhagen Music Society. His reputation soon spread beyond Denmark's borders to Germany, where Felix Mendelssohn took on the work and conducted it to great acclaim at concerts of the Gewandhaus Orchestra in Leipzig. The audience responded enthusiastically to the work, and the images it evoked of ancient Nordic legends made a great impression.

Gade served for several years as a violinist and conductor with the Gewandhaus Orchestra in Leipzig, first as Mendelssohn's assistant conductor from 1843 to 1847, and after Mendelssohn's death, as principal conductor from 1847 to 1848. Gade conducted the premiere of Mendelssohn's famous Violin Concerto in E minor op. 64 in Leipzig in 1845. The connection between these two great composers was evident, and Mendelssohn called Gade "a true master with the fresh power of the North."

Gade's music clearly reflects influences from German music, but it also evokes a cheerful and festive atmosphere – in the style of a Danish champagne galop. Gade's compositional style remained largely consistent throughout his life, but in his later works, these influences coalesced: Mendelssohn's classical clarity, Schumann's poetic sensitivity, and a Nordic

melodic character. Gade was the most internationally renowned Nordic composer of his time, and the first consciously to represent Danish national romanticism.

Gade's Second Sonata for Violin and Piano in D minor op. 21 was composed in 1849, following his years in Leipzig. It is the most frequently performed of his three sonatas for violin and piano. Gade dedicated the sonata to Robert Schumann (1810–1856). The composers were close friends, and Schumann held Gade in high esteem. The first movement of the sonata is stormy yet gentle. The main theme of the second movement flows melodiously along in duple meter and alternates with a lively and spirited Allegro vivace. The final movement begins with a melody that closely resembles César Franck's (1822–1890) later, very well-known Sonata for Violin and Piano in A major. The finale is richly resonant, and the entire sonata, with its Romantic sound-world, is virtuosic and opulent for both performers.

- Anna Kuvaja & Annemarie Åström, translation: Nils Schweckendiek



ANNA KUVAJA is known as a versatile artist, performing as a soloist, chamber musician, and orchestral musician. As well as being an active performer on historical instruments, she also plays contemporary music and has performed with ensembles such as Avanti! and the Finnish Radio Symphony Orchestra. Kuvaja has given concerts both in Finland and abroad and has made numerous recordings for YLE and has performed at numerous festivals, including the Mänttä Music Festival, the Kuhmo Chamber Music Festival, the Vantaa BRQ Festival, and the Hiljaisuus Festival. Kuvaja teaches at the Sibelius Academy, where one of her subjects is performance practice from 1750 to 1850.

Kuvaja began her piano studies in Kuhmo, continuing at the Espoo Music Institute with Katarina Nummi-Kuisma from the age of 16. This was followed by professional studies at the Sibelius Academy, where her teachers were Tuija Hakkila and Liisa Pohjola. Her studies were rounded out by several masterclasses, an exchange at the Paris Conservatory under the guidance of Henri Barda, and an internship at the Zurich Opera Orchestra Academy.

Anna Kuvaja has released four albums on Alba Records. Her solo album “Fluvial” (2016) received five stars from BBC Music Magazine. “Soiréestücke” (2022) with clarinetist Lauri Sallinen, “Bowen & Clarke Sonatas for viola and piano” (2024) with Hanna Hohti, and “Paripeli” (2025) with cellist Alexander Gebert demonstrate Kuvaja’s diverse interest in chamber music. Anna also performs on the Grammy and Emma Award-winning album: Saariaho Reconnaissance (BIS 2023).

www.annakuvaja.info

ANNEMARIE ÅSTRÖM is a versatile violinist who is active as a soloist, chamber musician in various ensembles, orchestral musician, and teacher. Annemarie has studied at the Sibelius Academy, in Gothenburg, Copenhagen, and Cologne. Her most important teachers have been violinist and conductor John Storgårds, Prof. Tuomas Haapanen, Prof. Milan Vitek, Prof. Mihaela Martin, and Prof. Kaija Saarikettu. Annemarie holds degrees from both the Gothenburg Academy of Music (including a soloist diploma) and the Royal Danish Academy of Music. In 2016, Annemarie earned her Doctor of Music degree from the Sibelius Academy. Her postgraduate recital series focused on Nordic violin music from 1826 to 2014.

From 2002 to 2006, Annemarie served as principal second violinist in the Helsingborg Symphony Orchestra in Sweden. She has also served as concertmaster for Orkester Norden, among others. Annemarie is the artistic director of the Wegelius Chamber Strings and a member of the Finnish Chamber Orchestra.

Annemarie has released four albums: Nordic Violin Music (2011, Alba Records), Brahms (2012, New Classical Adventure), Finnish Violin Music (2017, Alba Records), and Chamber Music by Harri Wessman (2022, Alba Records). All have attracted attention and received positive reviews.

www.annemarieastrom.fi

Duo Åström & Kuvaja

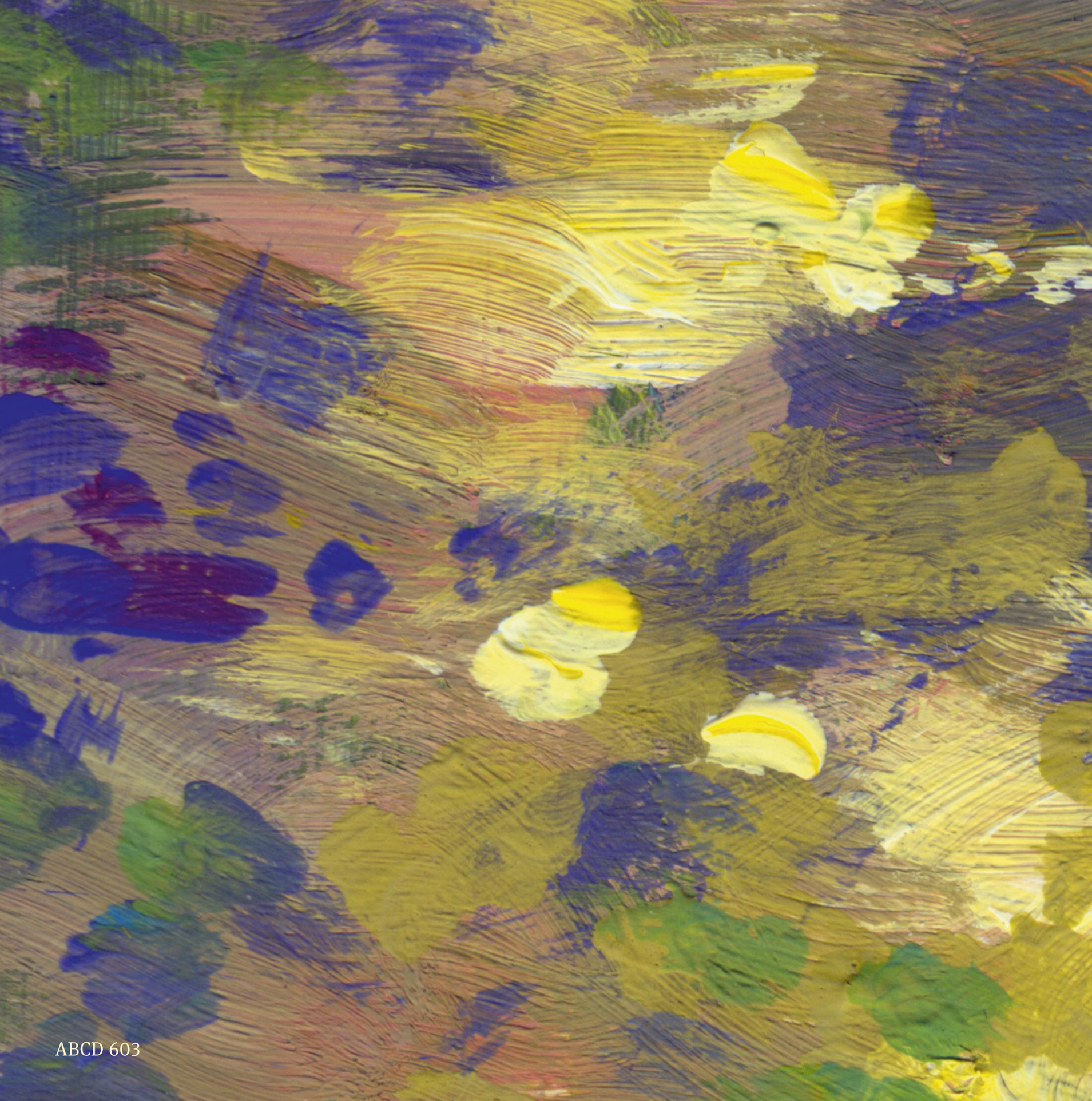
Annemarie and Anna have performed as a duo in Finland and abroad. They performed as soloists with the Wegelius Chamber Strings in 2018 performing Mendelssohn's Double Concerto. In 2021, they performed in the Villa Lante concert series in Rome, and in 2023 at the Thomas Mann Festival in Nida, Lithuania. In 2020, they performed in the Sibelius Academy concert series. In 2025, the duo made their debut at the PianoEspoo Festival.


Érard



Kuvassa oleva fortepiano on alkuperäinen Érard vuodelta 1862, joka on Kauniaisten Nya Paviljongenin omistuksessa. CD:n etukannessa olevassa kuvassa on Walter-fortepiano replica vuodelta 1795, jonka omistaa Anna Kuvaja.

The photograph shows the original Érard pianoforte of 1862 heard on this recording. It is owned by Nya Paviljongen in Kauniainen. The fortepiano shown on the front cover is a replica of a 1795 Walter, owned by Anna Kuvaja and also heard on this CD.


ABCD 603